

N:o 129.

Ank. till Riksd. kansli den 8 maj 1908, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af det förra häradshöfdingbostället Husby n:is 3 och 4 i Uppsala län tillhörande torpet Falsboda n:o 1.

(I. A.)

Uti en den 24 april innevarande år till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 194) har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att, sedan den till förra häradshöfdingbostället Husby n:is 3 och 4 om $1\frac{1}{4}$ mantal i Vendels socken och Uppsala län hörande, under särskildt nummer i jordeboken upptagna lägenheten Falsboda n:o 1, ett torp, blifvit delad i två lotter, den ena omfattande torpets hemskifte och det s. k. Domängsskiftet samt den andra återstoden af torpet, förstnämnda lott finge under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 öförmälda villkor å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas med tillträdesrätt den 14 mars 1910,

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflöte, finge, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegen-
domar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

I detta ärende har departementschefen till nyssnämnda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Förra häradshöfdingbostället Husby n:is 3 och 4 om $1\frac{1}{4}$ mantal med Falsboda n:o 1, ett torp, i Vendels socken och Örbyhus härad af

Uppsala län är genom domänstyrelsens kontrakt den 30 september 1892 utarrenderadt för tiden till den 14 mars 1914 mot årligt arrende af 1,035 kronor. Vid år 1907 å egendomen hållen laga syn blefvo boningshuset och ladan å torpet Falsboda utdömda och förslag upprättadt om uppförande af nya byggnader i deras ställe för en kostnad af 4,384 kronor 33 öre. Då egendomens arrendator med hänsyn till torpets aflägsna läge från hufvudgården icke kunde däraf draga annan inkomst än det kontanta arrendet, 180 kronor, och vore villig att på skäliga villkor afstå torpet före arrendetidens slut, samt hvarken torpets afkastning kunde, därest nybyggnaden utfördes, antagas stiga i förhållande till nybyggnadskostnaden eller torpets värde beräknas ökas med belopp, motsvarande samma kostnad, hemställde domänintendenten, huruvida det icke vore för kronan fördelaktigare att försälja torpet än att nedlägga ytterligare kostnad på detsamma.

Efter med anledning häraf förda underhandlingar med egendomens arrendator, har denne förbundet sig att afstå från arrenderätten till torpet från och med den 14 mars 1909 under villkor, att arrendet för egendomen för tiden efter sistnämnda dag nedsättes med den för torpet bestämda afgäld, 180 kronor; att arrendatorn och torpets innehafvare tillerkännas sammanlagdt 491 kronor 60 öre i ersättning för vissa arbeten på torpet; att gärdesgården i torpets gräns till allmänna landsvägen får aflämnas i det skick, den nu finnes; att torparen förbehålles rätt till ersättning för trädesbruk samt höstplöjning, gräsfrö- och höst-sädessådd i enlighet med 5 punkten i det om egendomen gällande arrendekontrakt; att det foder, som finnes å torplägenheten den 14 mars 1909 får aflämnas mot ersättning enligt länets markegångspris; att kostnaden för syns hållande vid afträdet betalas ensamt af tillträdaren; samt att aftalet varder för kronans räkning godkändt innan den 1 juli 1908.

Härefter har saluvärdering af torpet förrättats den 22 sistlidna januari af domänintendenten i länet med biträde af vederbörande arrendeuppskattningsmän. Af instrumentet öfver denna förrättning med tillhörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren F. W. Mossberg år 1908 från äldre kartor kopierad karta öfver torpets alla ägor, inhämtas, att torpet är beläget vid allmänna vägen från Husby till Tierp 3,6 mil från Uppsala och 1,8 mil från Örbyhus järnvägsstation samt har sina ägor fördelade i tre skiften, nämligen hemskiftet och Domängsskiftet med en areal af tillhoppa 17 hektar 25,03 ar, däraf 12 hektar 0,60 ar åker och äng samt 5 hektar 24,43 ar afrösningsjord och impediment, uti hvilka senare emellertid jämväl inräknats en utmed ägorna gående bygdeväg, samt skogsskiftet med en areal af 95,2 ar.

Uppskattningsmännen, som ansett en styckning af torpet i flera lägenheter uti det syfte, nådiga skrifvelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner angifver, icke kunna utan olägenhet ske, hafva förordat, att hemskiftet med Domängsskiftet måtte försäljas men att, då stamhemmanets skogsskifte lämnade en för hemmanet otillräcklig årlig afkastning och torpets skogsskifte låge utmed stamhemmanets skog, skogsskiftet måtte bibehållas i kronans ägo och tilläggas stamhemmanet Husby.

Hvad sistnämnda skifte beträffar, framgår af handlingarna, att det samma utgöres af en lång, endast 11,5 meter bred remsa utmed egendomens öfriga skog och icke är genom några skillnadslinjer på marken afskildt från denna.

Hemskiftet och Domängsskiftet hafva åsatts ett saluvärde af 3,450 kronor, däraf 193 kronor 17 öre för växande skog, hvarjämte, för den händelse skogsskiftet skulle ingå i försäljningen, saluvärdet satts till 3,800 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har icke haft något att erinra mot den gjorda saluvärderingen.

I underdånig skrifvelse den 6 innevarande mars har domänstyrelsen underställt det väckta förslaget Eders Kungl. Maj:ts pröfning och därvid anført, att styrelsen icke hade sig bekant något skäl att för skogsväsendets eller annat allmänt ändamål bibehålla de till försäljning föreslagna torpskiftena i kronans ägo, samt att vid sådant förhållande och då det måste anses för kronan fördelaktigare att godkänna de af arrendatorn erbjudna villkor för frånträdande af arrenderätten till torpet den 14 mars 1909 samt försälja torpet än att förse det med för dess brukande nödiga byggnader, styrelsen tillstyrkte det af domänintendenten väckta förslaget.»

Åberopande hvad i detta ärende förekommit och utgående från att aftal kommer att träffas med egendomens arrendator om afstående af arrenderätten till torpet på i hufvudsak de af honom erbjudna villkor, hemställde departementschefen om aflåtande till Riksdagen af ifrågasvarande framställning.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förvarande proposition.

Stockholm den 8 maj 1908.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.